

W I A D O M O S C I W A R S Z A W S K I E

W SOBOTĘ DNIA 24. GRUDNIA ROKU 1768.

Z Warszawy d. 24 Grudnia. bońskim. Woyska Neapolitań-
Jmć P. Branicki Łowczy W. skie nie tylko zgromadzaią się
Koronny General Artylleryi W. pod *Aquila*, ale też kilka batal-
X. Lit. oraz Regimentarz Woysk lionów na przewozowe statki
Koronnych dnia onegdajszego zabrano, aby ku *Tronto* były wy-
wraz z niektórymi Jchmciami stane. Dnia 6 tego miesiąca Kar-
Woyskowemi przybywszy tu, dynał Jmć *de York* święcił na
miał na zaiutrz honor prezen- Kapłaństwo w Kaplicy swojej
towania się Królowi Jmci P.N.M. w *Frascati* Kardynała Jmci *Orsi-*
Doszła tu świeżo pewna wia- ni, który nazaiutrz miał prymi-
domość, iż Jmć P. Giżycki Ka- cye.
sztelan Wylzegrodzki z tym się
rozstał światem.

Z Rzymu d. 12 Listopada. Z *Ferrarza* d. 15 Listopada.
Teśkliwe tu wyglądamy koń- Wszystkie z *Urbińskiego Kra-*
ca kłotni naszyeh z domem Bur- in milicye, które się tu naydo-
bie wyznaczonych, a na nowo

zaciągnięni zostaną tu, dla dopełnienia liczby tutejszey załogi. Wojska w naszym Kraiu pomnażać, i do wojskowej służby przyuczać nie przestają. Z Korfyki piszą, iż Margrabia *de Chauvelin* powrócił do Francyi, a Hrabia *de Marbois* teraz najwyższą na Korfycy wyspie Komendę mający, chcąc dla ubezpieczenia kwater swoich i komunikacyi między *Bastia* i *S. Fiorenzo* osadzić most *Bivincio*, ku niemu z wojskiem ciągnął, ale nagle atakowany od Generała *Paoli* z stratą cofnąć się musiał. Przydają też, iż Generał *Paoli* dla ubezpieczenia Officyerów swoich w niewolę zabranych, ogłosił, iż tak się z Officyerami Francuskimi, którzy się Korlykanom dostaną postąpi, jak Francuzi z Officyerami Korfykańskimi do Francyi przesłanemi. Według tychże z Korfyki listów, Bey Tunetański kazał z wszelką czcią i poważeniem postępować z Korlykanami po morzu pod własną banderą żeglującymi, a chwycić okręty Korfykańskie żeglujące pod Francuską banderą.

Z Londynu d. 22 Listopada.

Jzba niższa Parlamentowa uchwaliła dnia 18. tego miesiąca, utrzymywac przez rok następu-

jący na flottach Królewskich 16 tysięcy maytków, z których każdemu płacić będą po 4 F. S. na miesiąc rachując w roku 13. Miesiący, a w Miesiącu dni 28. Expens zatym na to równy przeizło rocznemu, wyniesie 832,000 F. S. Supplika od Pana *Wilkes* Parlamentowi podana, cale odmienny podobno od tego skutek otrzyma, którego się spodziewano. Rozumieją prawie wszyscy, iż wyroki przeciw niemu sądowe za sprawiedliwe i z prawami Angielskimi zgadzające się będą poczytane, a zatym dla zaśluzoney kary odsadzony od miejsca w Parlamencie będzie. Lud względem niego wielce ostygl. Przyjaciele go opuszczają, a w w krótcie inney ucieczki nie będzie miał, oprócz Królewskiej laskowości. Przez okręt *Greenwich* do kompanii Indyjskiej należący, odebraliśmy wiadomość, iż w przeszłym Miesiącu Lutym wyflane były dwa Kompanii okręty, oba od 50 armat, z poczem Europeyzyków na 300 lub 400 ludzi wynoszących i 800 Sipaistów, dla podbicia Miasta *Mongalour* nayprzednieyszego portu *Hiden-Alego* na brzegu Malabarckim. W tym porcie na on czas naydowała się cała iego armata wodaa z 30 stat-

ków złożona oprócz dwóch na warftacie stojących okrętów, z których jeden 40, drugi 20 armiat miał nosić. *Mongelour* dwoma tylko słabymi opatrzony zamkami prędko od woyska naszego i z szczipłą 5 lub 6 ludzi strata był wzięty. Wszystkie *Hider-Aleg* okręty nieodwłócznie do *Bombay* posłane były. *Hider-Aly* o naszej wyprawie dowiedziawszy się, z 10 tysiącami woyska nagle przyciągnął. Gdyby wszyscy ludzie nasi w *Mongalour* zostali, nigdyby nas z tamtąd *Hider-Aly* wypędzić nie potrafił. Ale za odebraną oprzyciążnieniem jego wiadomością, uścąpili nasi, rozstawiwszy tylko 150 ludzi załogi, ci poddać się musieli i *Hider-Alemu* wydać wszystkie pieniądze broń i amunicyją z *Bombay* sprowadzoną. *Mongalour* Miasteczko jest, przeszłego roku od *Hider-Alego* wydarte Portugalczykom, przez się szczipłe, ale z portem wyśmienitym i niedaleko stołecznego Miasta jego położone. Wyprawa przeciw wyspie *Careck* na *Perfskiej* odnodze równie była niepomyślna. Anglicy przez choroby i na ztoczonych potyczkach połowę ludzi swoich utracili. Podług ostatnich z tamtąd odebranych listów, mieli już

tylko 120 Europejskich żołnierzy, 300 maytków, 500 *Sypayów*, 2 fregatty, 3 baty zbroyne, i galiotę do rzucania bomb, ale spodziewali się wsparcia od *Kerim-Kana*, z którym udać się mieli przeciw starszemu Synowi *Solimana-Chiack* straszniejszemu daleko niż był *Ociec*.

DONIESIENIE

u *Michała Gróla* w *Marywillu*
Num: 20. znaydują się różne uwagi Fizyczno-Chymicznego Warszawskiego Towarzystwa na rozszerzenie praktyczney umiejętności w Fizyce, Ekonomii, Manufakturach i Fabrykach, osobliwie względem *Polskiej* Tom I. Część I. z *Jednym Kopersztym* 8. w *Warszawie* 1769. po pułtora Złotego. *Marka Tul. Cycerona* o powinnościach wszech stanów ludzi, i tegoż *Cycerona* Księgi o starości. 4. w oprawie à la rustica Złotych 6. *Rogaliński Joz: S. J.* doświadczenia skutków Tom II. z *Kopersztymi* 4. w oprawie à la rustica Złotych 12 i groszy 15. *Major Atlas Scholasticus ex 36 mappis Homanovianis compositus* Złotych 44.

Dnia 15 Grudnia z *Dobry Strzembowa* ziemi *Zakroczymskiej* uciekło ludzi dwoje, *Fornal*, na imię *Jan Japczyński* mziący dwie bar-

wy. jedną nową, drugą starą szarą z obszlegami karmazynowemi, sznurkiem szaro mieszanym, czapki także dwie, jedną Polską z swym barankiem. drugą z czarnym Fornalską, z wierzechami karmazynowemi, wzrostu miernego, twarzy długiej ogromnej, na brodzie mający przecięcie, z lewej strony, wąsy goli, włosów rudawych mający lat 26. Dziewka Regina młoda, mająca lat 18, małego wzrostu, twarzy okrągłej białej, brwi czarnej, włosów rudawych, mająca suknie niebieskie. Ktoby ich gdzie przejął i przytrzymał, niech da znać do Jmci P. Arcyszewskiego Burgrabiego Grodzkiego Warszawskiego na piwnej ulicy, za co przyzwoitą będzie miał nadgodę.

Podaje się do wiadomości, iż na dniu 21 Grudnia, dwóch Chłopców pewnego Pana w Warszawie rezydującego Dziedzicznych poddanych uciekło. To jest, jeden imieniem Grzegorz z Proffessyi Kamerdynerczyk. po Niemiecku chodzący, mający na sobie kamizelkę i spodnie sukna szarego piaskzystego, Surdut popielaty, Płaszcz takiegoż sukna, kapturką podszyty podnoszone, Czapkę z czarnym baranem zieloną, na nogach pończochy, i trzewiki, wzrostu sam miernego, okrągłej i pełnej twarzy, około 18 lat mający, pensy.

wziął z sobą Czerw: Złoty 6 cudzych pieniędzy. Drugi imieniem Marcin, około 20 lat mający większego niż pierwszy wzrostu, nie pełnej i nie okrągłej twarzy, wyuczony golienia, krwi puszczania &c. Krwiąctwo po części umiejący, z włosami długimi po Polsku noszący się, mający na sobie Kontusz, Zupan, Spodnie sukna karnowego zielonego podnoszone, Płaszcz czerwony, Płaszcz popielaty baranami białymi podszyty, Czapkę z czarnym baranem. Przed dwoma zaś Tygodniami dziedziczny Poddany tegoż samego Pana, co i z wyżej wyrażeni, imieniem Jan także uciekł, będący za Pacholeczka do wojskowania pokoidów, mający na sobie barwę Węgierską zieloną podnoszoną, Czapkę z szerokim czarnym baranem zieloną Płaszcz popielaty karnowy, baranami czarnymi podszyty, w bótach czarnych Niemieckich, opasany pasem zielonym karusowym, sam postaci miernej, twarzy nie ogromnej, około 20 lat mający. Ktoby z tym którego z nich, czy trzech razem, przejął, złapał, lub gdzieby się znajdowali? wiadział, niech ra- czy dać Jmci P. Kalfusowi Sekretarzowi Porządku Koronnych wiadomości, i być pewnym o przyzwoitej nadgodzie, i o powrocie [ie- wzrostu sam miernego, okrągłej i pełnej twarzy, około 18 lat mający, pensy.] Ex-

SUPPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKIEJ

W SOBOTĘ DNIA 24. GRUDNIA ROKU 1768.

Z Rzymu d. 5 Listopada. Pismo od Kardynała *Negrani* Ministrom Burbońskiego domu podane tyczące się zagodzenia Parmeńskich kłótni, zdaie się pomnażać bardziey zatrudnienia niż ie ułatwiać. Powtórzoło w nim to, co przedtym ustnie wyrażono; to jest, iż w całości dotąd trwałą przyczynę, które Oycu S. powodem były z pobudki sumienia i ścisłego Pasterfskiego obowiązku ukarania tych, którzy prawom Duchowieństwa uwłaczali. Z tym wszystkim, że Ociec S. za uprzątnieniem tego co do tych kłótni powodem było, wszelkim, który tylko godziwy będzie sposobem, zechce zadofyc uczynić żądzom rozmaitych Dworów. Wyglądamy tu ciekawie czy deklaracya pomieniona łaskawiey od samychże Dworów, iak od ich Ministrów przyięta będzie. O Xięstwo *Castro i Ronciglione* znowu się frasujemy, mianowicie od tego czasu iak woyska Neapolitańskie bliżey do granic naszych przystąpiły. Hrabia *Carafa* Kommandę nad tym woyskiem mieć ma. Dnia 27 przeszłego miesiąca przybiegl tu z Niemiec Kurryer z ekspedycyą tyczącą się Biskupstw Fryzyngeskiego i Ratisbońskiego, odprawiła się potym Kongregacya partykularna. na ktorey postanowiono, rzeczony Biskupstwa za wakujące poczytać, od tego czasu iak Elektor Jmé Arcy-Biskup Trewirski obiał possessyą Biskupstwa Auszpurskiego; ale oraz uchwalono nadać mu *Breve eligibilitatis* do pomienionych dwóch Biskupstw. Dnia 28 tego miesiąca powietrzny znak na niebie cale nadzwyczajny

tu się pokazał. Niebo po zachodzie słońca bardzo było oświecone. Światło to coraz bardziey pomnażając się, całe niebo właśnie iakby krwią zalało. W godzinę potym ustało to wszystko, nie bez wielkiego iednak obywatelów tutejszych postrachu. Zboża tu obficie z Hollandyi sprowadzone podczas niedostatku i zbyteczney drogości, teraz mają być do Francyi posłane, i tamże sprzedane.

Z Neapolu d. 7 Listopada. Nie przestają woyska do Aquila posyłać, gdzie podług wszelkiego podobieństwa, obóz od 6,000 ludzi będzie założony. Szerzy się coraz bardziey pogłoska, iż to woysko Rieti i Ascoli Miasta opanuje, a tegoż czasu załoga w Portella zostająca osadzi Miasto Terracina.

Od granic Włoskich d. 8 Listopada. Wiadomości, które nas dochoǳą o obrotach Turków przeciw Montenegritom, całe sobie są przeciwne. Ogłoszono w Carogrodzie otrzymane nad Niemami zwycięstwo, wystawiono na publiczny widok wiele głów uciętych i wory posłane uszów; ale listy które dziś z Wenecyi odbieramy donoszą, iż Basza Bośniy ustąpić musiał z miejsc Montenegritom zabranych, i że obozem pod górami stanął. Z Ferrarza też piszą, iż Turcy od Kraiu Montenegritów oddalili się, po odnowieniu przez obywatelów przysięgi wierności Porcie Ottomańskiej, wyznaczeniu haraczu, który na potym płacić mają, i wykonaniu przysięgi, iako że Stefano między Niemami nie nayduie się i nigdy go, gdyby powrócić ważył się nie przyimają. Po oddaleniu się Turków, Stefano znowu na czele Montenegritów pokazać się miał. General Wurtzburg rozkaz odebrał prowadzenia drugiey linii, dla lepszego Kraiów do Rzepltey należących zaśloneńia. Pan Zusto wiele statków i uzbroić kazał, dla ubeśpieczenia odnogi Cattaro i brzegów okolicznych, i przeszkodzenia wszelkiey pomocy Montenegritom. Nie piszą iednak, z kądby się wsparcia i posiłków Montenegritomowie spodziewać mogli. Podług dalszych z Ferrarza listów General Wurtzburg wysłał Półkownika Zichaw z 800 ludźmi dla osadzenia Miasteczka Muni i dwów wsi przyległych, których obywatele ponowili przysięgę wierności Rzepltey Weneckiey.

Przydają inni, iż Wenetowie z Turkami umowili się względem zawojuwania buntowników, na których Turcy, Wenetów nie czekając, tak skwapliwie uderzyli, iż z wielką klęską swoią odsiąpić musieli.

Z Korsyki d. 10 Listopada. Dnia 27 przeszłego miesiąca, Francuzi pod Kommendą Pana *de Coigny* Półkownika iazdy, w liczbie 800 ludzi udali się ku *Morato* chcąc ztamtąd Korsykanów wypędzić. Pod *Croce* między *Ometta* i *Morato*, iuż się Korsykanie naidowali, którzy wkrótkim czasie tak potężnie wsparci byli, iż na Francuzów uderzyli. Bitwa przez godzinę trwała i mimo nie równie liczniejszy Korsykanów poczty zwycięstwo przez tak długi czas było wątpliwe, aż na koniec postrzałem z muszkietu wódz Francuzów był zabity. Pozbawieni wódza, a przemagającej liczbie odporu dać nie mogący Francuzi ustępować zaczęli mając nadzieję, iż posiłki im będą przyślane, o które Hrabia *de Coigny* zaraz na początku utarczki od Margrabi *de Chauvelin* w *Oletta* stojącego prosił. Margrabia co tylko miał żołnierzy swoim na odsiecz posłał, ale po wszystkim iuż było, tak dalece, iż przyślane wojsko iedynie do poratowania uciekających pomogło, Francuzi sami przyznają, iż na 400 zabitych i ranionych utracili, między któremi oprócz Hrabiego *de Coigny* liczą na 17 Officerów. Strata Korsykanów daleko mniejsza być musiała. Dnia 31 Października Francuzi z *Furiani* do *Oletta* wysłali 50 ludzi, o czym Korsykanie mając wiadomość, poczet ten przejęli i w niewolę zabrali.

Z Liworny d. 11 Listopada. Szyper pewny z Korsyki tu przybywszy doniósł, iż Francuzi iuż pod kommendą Generała *Marboeuf* zostający, nową klęskę ponieśli. Dnia 4 tego miesiąca Hrabia *de Marboeuf* pragnący wypędzić Korsykanów z *Morato* dla ubeśpieczenia leż ziemowych, udał, iakoby na *Ometta* uderzyć zamysłał. Generał *Paoli* oszukać się nie dał, ale doświadczywszy zamysłów nieprzyjacielskich, tak nagle ze wszystkich stron na Francuzów uderzyć miał, że ich na głowę poraził.

Z Korsyki d. 16 Listopada. Dway zbiegowie Francuscy do

Isola-Rossa przybywszy, namówić potrafili Kommandantā oney fortecy do poddania oney przez zdradę Francuzom, od których mu 1,000 Luiderów i wiele innych podarunków obiecywali. General *Paoli* wczesnie otym dowiedziawszy się, nagle z poczem 700 ludzi zawieraiącym przybył, Gubernatora i dwóch rzeczonych zbiegów do więzienia wtrącić kazał, gdzie się rychło potym pokazało, iż ieden z nich Judzynierem, drugi Genuńczykiem był. Tak zdradę zupełnie odkrywszy, i naznaczywszy inszego Gubernatora, wrócił się nazad do wojska swojego.

Z Corte d. 14 Listopada. *Mattheo Masseffi* Syn złożonego Kanclerza nalzego niewiadomo od kogo nasadzony, podjął się był Generala *Paoli* zabić, lub też żywcem w ręce Francuzów wydać, do czego też wszystkie przyzwoite uczynił przygotowania. Ale przypadkiem list mu z kieszni wypadł. w którym szkaradne iego zamysły opisane były. Oddano ten list Generalowi *Paoli*, który sądzić go niechcąc, oddał do rądu rady generalney, i ta po ścisłym tey sprawy roztrząśnieniu, winowaycę na stryczek skazała. Cała winowaycy familia wzięta w arefzt była.

Z Londynu d. 22 Listopada. Król Jmć mianował Lorda *Karola Spencer* Brata Xiążęcia *de Marlborough* Komuszym W. Królowey *Jeymei*, na miejsce Hrabi *Delawar*, który otrzymał urząd W. Szambellana na miejsce Hrabi *de Harcourt* wyznaczonego Polka do Dworu Francuskiego. Od rewolucyi w R. 1688 dwoie prawie tyle świeckich Lordów do izby wyższej Parlamentowey przybyło. Wspomnionego roku izba wyższa złożona była, z 59 Parów; to jest, 7 Xiążąt, 28 Hrabów, 5 Wice-Hrabów, i 19 Baronów. Król *Wilhelm* przydał do nich 4 Xiążąt i 5 Hrabów. Królowa *Anna*, 4 Xiążąt, 6 Hrabów, i Wice-Hrabię, 6 Baronów. Król *Jerzy I.*, 8 Xiążąt, 7 Hrabów, 2 Wice-Hrabów, 5 Baronów. Król *Jerzy II.*, 1 Margrabię, 21 Hrabów, 1 Wice-Hrabię i 17 Baronów. Król *Jerzy III* teraz panuiący, 2 Xiążąt, 7 Hrabów, 4 Wice-Hrabów, 14 Baronów.